

4. Ухвала Апеляційного суду Закарпатської області від 12 вересня 2013 року (Справа № 308/10524/13-к) // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/33486908>
5. Ухвала Апеляційного суду Закарпатської області від 06 листопада 2014 року (Справа № 303/5020/14-к) // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41491138>
6. Ухвала Апеляційного суду Закарпатської області від 28 серпня 2014 року (Справа № 308/7923/14-к) // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40852259>

БАБЧИНСЬКА Т. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
здобувач кафедри кримінального процесу

**РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ НА ПОЧАТКУ
СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ**

Згідно до положень ст. 347 Кримінального процесуального кодексу України (далі — КПК України), судовий розгляд починається з оголошення прокурором короткого викладу обвинувального акта, якщо учасники судового провадження не заявили клопотання про оголошення обвинувального акта в повному обсязі, також якщо в кримінальному провадженні пред'явлено цивільний позов, цивільний позивач або його представник чи законний представник, а в разі їх відсутності — головуючий оголошує короткий виклад позовної заяви, якщо учасники судового провадження не заявили клопотання про її оголошення в повному обсязі [2]. Таким чином, прокурор, як сторона обвинувачення, представляючи суду свою процесуальну позицію та викладаючи свої аргументи надає процесуальній діяльності відповідної змістовності та системності. На відміну цього, сторона захисту не наділена таким правом на початку судового розгляду, обмежуючись лише короткою відповіддю обвинуваченого на запитання: чи зрозуміле обвинувачення, чи визнає обвинувачений себе винним і чи бажає давати показання.

В принципі це має і позитивний характер, адже при оприлюдненні всієї доказової бази з уст сторони обвинувачення, інша сторона має можливість виважено підготуватися до аргументації з приводу пред'явлення своєї доказової бази побудованої на аргументах захисту. Але все ж таки, по суті, до судових дебатів сторона захисту позбавлена можливості представити суду свою правову позицію, що створює у суду враження логічно необґрунтованого нагромадження доказів і безсистемності їх представлення.

Особливо гостро ця проблема буде відчуватись при здійсненні судового розгляду за участю присяжних, для яких вкрай необхідним є просте та зрозуміле пояснення того, що відбувається у судовому засіданні. Таким чином, у частині забезпечення права сторін на рівноправне та самостійне представлення перед судом своїх правових позицій норми КПК України не повною мірою дотримують засади змагальності та рівності учасників кримінального провадження. Вважаємо доречним визнати можливою таку практику процесуальної активності захисників, за якої сторона захисту буде мати можливість подавати суду заперечення на обвинувальний акт і оголошувати їх після оголошення прокурором обвинувального акта.

Вважаємо, доречною думку адвоката Я.П. Зейкана, який пропонує розглянути можливість виступу сторони захисту після проголошення обвинувального акту прокурором з певним «виправдовувальним актом» на захист свого клієнта [3]. На нашу думку, це повністю відповідає принципам процесуального законодавства, за якими кримінальне провадження здійснюється на основі змагальності, що передбачає самостійне обстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту своїх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими нормами процесуального законодавства (ч. 1 ст. 22 КПК України). Адже сторони кримінального провадження мають рівні права на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань, скарг, а також на реалізацію інших процесуальних прав (ч. 2 ст. 22 КПК України).

В свою чергу, відповідно параграфу 3, глави 28 КПК України право на виступ адвоката із запереченнями, після проголошення обвинувального акту прокурором не передбачено. А свій виступ і всі свої «виправдовувальні» акти, сторона захисту має право оголосити в судових дебатах лише після закінчення судового розгляду.

Адвокат Д. Пономаренко, також являється прихильником надання можливості стороні захисту виступити з «виправдовувальним актом» після відповідного виступу прокурора. Він стверджує, що «виправдовувальний» акт захисту необхідно викладати у формі заперечення на обвинувальний акт з посиланням на п. 10 ч. 3 ст. 42 КПК України згідно до якого підозрюваний і обвинувачуваний, а з урахуванням ч. 4 ст. 46 КПК України і його захисник, має право під час проведення процесуальних дій подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій [1]. Вважаємо це є логічним варіантом рішення вказаної проблеми.

Отже, враховуючи вище вказане, на нашу думку доцільно закріпити в процесуальному законодавстві відповідне положення, щодо права особи яка реалізує захист в кримінальному провадженні шляхом пред'явлення заперечення на обвинувальний акт виголошений прокурором, у вигляді «виправдовувального акту». Вказаним задекларованим правом, законодавець ще раз підкреслить інноваційну суть кримінального

процесуального законодавства, яке ставить перед собою забезпечення принципу змагальності сторін та рівність які реалізуються на засаді верховенства права.

Тож, пропонуємо, викласти ч. 2 ст. 347 КПК України в наступному вигляді: «Судовий розгляд починається з оголошення прокурором короткого викладу обвинувального акта, якщо учасники судового провадження не заявили клопотання про оголошення обвинувального акта в повному обсязі. Після оголошення прокурором обвинувального акта, обвинуваченим оголошується виправдовувальний акт у повному обсязі».

Список використаної літератури:

1. Пономаренко Д. Заперечення захисника на обвинувальний акт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/ponomarenko/article/21136.aspx>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page13>
3. Зейкан Я. Favor de fensionis, або «Сприяння захисту» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://unba.org.ua/publications/print/1010-favor-defensionis-abo-spriyannya-zahistu-chastina-2.html>

МАЛЕНКО О. В.

Академія адвокатури України,
аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики

УЧАСТЬ СЛІДЧОГО СУДДІ У СПЕЦІАЛЬНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ (IN ABSENTIA)

Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 року запровадив значну кількість новел у вітчизняний кримінальний процес, зокрема кримінальний процесуальний інститут слідчого судді. Згодом кримінальний процесуальний закон України було доповнено нормами, які регулюють порядок здійснення спеціального кримінального провадження (in absentia), який опосередковує заочне кримінальне судочинство. Внесення відповідних змін у кримінальне судочинство призвело до розширення обсягу повноважень слідчого судді, який уповноважений вирішувати питання про початок здійснення спеціального досудового розслідування.

У юридичній літературі висловлюється твердження, що надання слідчому судді вказаного повноваження не відповідає змісту та ролі відповідного учасника кримінального провадження. На переконання